

“We spreken leerkrachten zo meer aan op hun vak”

Leerkrachten ontwerpen onderwijsarrangementen, waarin kinderen in een betekenisvolle context 21ste- eeuwse vaardigheden en een onderzoekende houding ontwikkelen. Dat is de ambitie van de Stichting Katholiek Onderwijs Flevoland en Veluwe (SKO). Koen Oosterbaan, bestuurder van de SKO, staat stil bij de waaromvraag en vertelt wat de stichting doet om te bereiken dat alle 28 SKOV-scholen deze ambitie de komende jaren in praktijk brengen.

Visie en uitgangspunten

21ste-eeuwse vaardigheden

“Kinderen laten leren is het leidende thema van ons strategisch beleidsplan. Dat betekent onder meer dat onze scholen veel werk maken van 21ste-eeuwse vaardigheden. Leerlingen moeten deze vaardigheden immers beheersen om te kunnen leren en om straks te kunnen functioneren in de maatschappij. Ze ontwikkelen deze vaardigheden in allerlei vakgebieden, activiteiten en contexten, maar wetenschap & techniek is bij uitstek een domein waarbinnen kinderen zich 21ste-eeuwse vaardigheden kunnen eigen maken.”

Onderzoekende houding

“Als het gaat om 21ste-eeuwse vaardigheden en W&T, zijn onderzoeksvaardigheden van essentieel belang. In het onderwijs ligt de nadruk nog sterk op kennisoverdracht, maar de kans is groot dat een groot deel van die kennis is verouderd als deze generatie leerlingen zijn entree maakt op de arbeidsmarkt. Daarom is het heel belangrijk dat kinderen leren leren en een onderzoekende houding ontwikkelen. W&T is daarvoor een heel goed vervoersmiddel.”

Onderwijs ontwerpen

“De ondertitel van onze scholengroep is ‘Ontwerpers van onderwijs’. We dagen leerkrachten uit om los te komen van de methodes en zelf onderwijsarrangementen te ontwerpen. Streven is dat zij in die arrangementen 21ste-eeuwse vaardigheden, wereldoriënterende vakgebieden en W&T integreren en dat leerlingen zich deze kennis en vaardigheden eigen maken in een betekenisvolle context. Het is mooi om te zien dat er op die manier veel interessantere lessen ontstaan dan lessen die leerkrachten uit de methodes halen. Niet alleen bij leerlingen zien we een grotere betrokkenheid en motivatie, maar ook bij de leerkrachten. Ik denk dat dat komt doordat je leerkrachten op deze manier veel meer aanspreekt op hun vak. En dat maakt dat ze hun vak met meer plezier uitvoeren. Ze vinden het fantastisch om zelf onderwijs te ontwerpen.”

De praktijk

Woonwijk ontwerpen

“Onze scholen zijn op verschillende manieren bezig met W&T en de ene school is hierin verder dan de andere school. Een mooi voorbeeld is een school in Elburg, waar leerlingen samen een woonwijk ontwerpen. Dit gebeurt in een betekenisvolle context, want er komt naast de school binnenkort een nieuwe woonwijk.

De kinderen hebben eerst een ontwerp gemaakt voor de wijk. Aan de hand van een lijst met criteria waar de huizen aan moeten voldoen, hebben ze vervolgens met de 3D-printer huizen ontworpen en gemaakt. In een betekenisvolle context zijn deze kinderen dus bezig met allerlei aspecten van infrastructuur en woningbouw. En ze leren ook nog eens omgaan met de 3D-printer.”

Professionalisering

“Wij willen als stichting graag dat onze scholen zich in deze richting ontwikkelen, dus moeten we er ook voor zorgen dat leerkrachten daarvoor zijn toegerust. Onze bestuursacademie, ‘Akke & Demi’ geheten, biedt daarom verschillende professionaliseringsmogelijkheden aan, bijvoorbeeld een masterclass over breinleren, een excursie voor schooldirecteuren naar het technologiemuseum Nemo en een vierdaagse basiscursus ‘21ste-eeuwse vaardigheden’. Omdat wij kiezen voor de innovatiestrategie van de olievlekwerking, bepalen leerkrachten zelf aan welke scholingen zij meedoen. Als een aantal leerkrachten enthousiast begint met arrangementen ontwerpen, dan zie je al gauw collega’s volgen. Een combinatie van verleiden en enthousiasmeren. Maar dat werkt alleen als je dit als bestuur gedegen faciliteert.”

Aandachtspunten

Faciliteren

“Als je dit soort innovaties wilt bewerkstelligen, dan moet je dat als bestuur heel goed faciliteren. Leerkrachten volgen de scholingen bijvoorbeeld in lesgebonden tijd, zodat het niet iets is dat ‘erbij komt’. Ook faciliteren wij op iedere school voor 1 dag in de week een zogenoemde ‘i-coach’, die zich bezighoudt met de ondersteuning van deze innovatie en ict. Daarnaast stellen we voor elke school een innovatiebudget beschikbaar van € 8000 per jaar. De school doet zelf een voorstel voor de besteding van dat budget en onderbouwt dit aan de hand van de innovatiethema’s uit het strategisch beleidsplan, bijvoorbeeld ‘21ste-eeuwse vaardigheden’. Dit geld moet dus echt aan onderwijsinnovatie worden besteed. We zien dat dit scholen onder meer prikkelt om meer werk te maken van wetenschap en techniek.”

Kennis delen

“Er zijn op veel scholen mooie, innovatieve ontwikkelingen gaande, maar we stellen vast dat de kennis en ervaringen binnen onze stichting nog onvoldoende worden gedeeld. Dat is jammer, omdat scholen elkaar kunnen inspireren en veel van elkaar kunnen leren. Daarom gaan wij ons de komende tijd buigen over de vraag hoe we die uitwisseling als bestuur kunnen organiseren en faciliteren.”

Meetbare opbrengsten

“Wij zien dat scholen in toenemende mate vorm geven aan W&T en onderzoekend leren en dat leerlingen én leerkrachten hiermee betrokken en enthousiast bezig zijn. Veel merkbare opbrengsten dus. Maar *meetbare* opbrengsten zijn moeilijker te benoemen, terwijl het natuurlijk relevant is om die ook in kaart te brengen. Maar hoe meet je in hoeverre een leerling een onderzoekende houding heeft? Misschien is het een mooie taak voor de W&T-expertisecentra om goede instrumenten te ontwikkelen waarmee we zicht krijgen op de wat hardere opbrengsten van W&T en onderzoekend leren.”

Drie gouden tips

- Stimuleer leerkrachten om zelf leerarrangementen te ontwerpen, waarin kinderen in een betekenisvolle context 21ste -eeuwse vaardigheden en een onderzoekende houding ontwikkelen.
- Faciliteer scholen en leerkrachten om de innovatie te ontwikkelen en te implementeren: bied scholing, tijd, ondersteuning en financiële middelen.
- Zorg ervoor dat scholen van elkaar leren. Zoek naar manieren waarop leerkrachten kennis en ervaringen op het gebied van W&T met elkaar kunnen delen.

Meer informatie

Koen Oosterbaan

koen.oosterbaan@SKO.nl